

ธุรกิจ SMEs ของไทยกับความเสี่ยงด้านต้นทุนในยุคการค้าเสรีอาเซียน

Thai SMEs and Risk of Cost in the ASEAN Free Trade Area (AFTA)

ศิริประภา ศรีวิโรจน์ และลักขณา ลุสวัสดิ์

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของบทความนี้เพื่อนำเสนอและสร้างความเข้าใจให้แก่ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทยเกี่ยวกับความเสี่ยงด้านต้นทุนที่ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทยจะได้รับผลกระทบเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยนำเสนอความหมายของความเสี่ยง ความหมายของต้นทุน ความสำคัญของความเสี่ยงด้านต้นทุน และแนวคิดในการบริหารความเสี่ยงขององค์กรที่สัมพันธ์กับความอยู่รอดขององค์กร ดังนั้นผู้ประกอบการของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทยต้องตระหนักถึงความสำคัญของความเสี่ยงด้านต้นทุนพร้อมทั้งดำเนินการพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่องเพื่อความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืนในยุคการค้าเสรีอาเซียน

คำสำคัญ: ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, ความเสี่ยง, ต้นทุน, การบริหารความเสี่ยง

Abstract

The objective of this article is to present and create understanding to Thai SMEs about the effect of risk of cost to Thai SEMs after opening of AEC. The content explains the meaning of risk, the meaning of cost, importance of risk of cost, and concept of Enterprise Risk Management related with organizational survival. Hence, the SMEs entrepreneurs should have realized the importance of risk of cost together with continuous improvement in order to gain sustainable competitive advantage in ASEAN Free Trade Area (AFTA)

Keywords: small and medium enterprises--SMEs, risk, cost, risk management

ความนำ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ที่นำเสนอประเด็นความเสี่ยงด้านต้นทุนที่ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทยอาจจะได้รับผลกระทบเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community) นับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2559 เป็นต้นไป เนื่องด้วยธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นหนึ่งในองค์ประกอบที่จะได้รับการพัฒนาทางเศรษฐกิจให้เท่าเทียมกันในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน อันเป็นเป้าหมายหนึ่งในสี่

เป้าหมายหลักของการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจร่วมกันบนข้อตกลง AEC Blueprint หรือกฎบัตรอาเซียน ประกอบกับกลุ่มธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทยถือได้ว่าเป็นแรงผลักดันที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศด้วยจำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีมากกว่า 2 ล้านราย และมีสัดส่วนเกือบร้อยละเก้าสิบของจำนวนวิสาหกิจทั้งหมดของไทย ทำให้หน่วยงานภาครัฐต้องกำหนดนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ กลยุทธ์เร่งด่วนเพื่อ

สามารถพัฒนาธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทย ให้ก้าวสู่การเปิด AEC อย่างเต็มศักยภาพ

อย่างไรก็ดีเป้าหมายหลักของกลุ่มธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเหมือนกับกลุ่มธุรกิจอื่น ๆ คือ “กำไร--Profit” ดังนั้นการบริหารองค์กรให้ได้รับกำไร ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ย่อมเป็นสิ่งที่ท้าทายผู้บริหาร องค์กรในยุคการค้าเสรี ส่งผลให้ผู้บริหารต้องคำนึงปัจจัย แวดล้อมต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก โดยเฉพาะปัจจัย ที่ผู้บริหารควรต้องคำนึงถึงอย่างมากและต้องให้ความสำคัญอย่างต่อเนืองอยู่ตลอดเวลาคือปัจจัยด้าน “ต้นทุน--Costs” เพราะเมื่อองค์กรได้ตัดสินใจใด ๆ ใน การบริหารงานไม่ว่าฝ่ายไหน แผนกใด เรื่องอะไรที่ เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์กรย่อมถือว่าเป็นการ ลงทุน ธุรกิจต้องตระหนักถึงเม็ดเงินที่ต้องลงทุนเพื่อการ พัฒนาตนเองให้มีความพร้อมในทุก ๆ ด้านเพื่อการ แข่งขัน นั่นหมายความว่าย่อมต้องมี “ความเสี่ยง--Risk” เกิดขึ้นในการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจ และหากธุรกิจ สามารถประเมินความเสี่ยง วิเคราะห์ความเสี่ยง และ บริหารจัดการความเสี่ยงด้านต้นทุนที่จะส่งผลต่อขนาด ของความเสี่ยงที่ลดลงหรือขจัดความเสี่ยงด้านต้นทุนได้ ย่อมจะยังประโยชน์ในการสร้างความได้เปรียบเชิง กลยุทธ์ในการแข่งขันให้กับธุรกิจ

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

การเผชิญหน้าของธุรกิจในประเทศไทยต่อการ เปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและการแข่งขันในยุค การค้าเสรีได้ดำเนินมานาน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว นั้นกระทบต่อธุรกิจทั้งในทางบวกและทางลบ จวบจน ปัจจุบันนี้การเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและการ แข่งขันยังวังวนอยู่ในยุคการค้าเสรีที่ส่งผลต่อผู้ประกอบการ ธุรกิจในด้านต่าง ๆ มากต่อการดำรงอยู่ของธุรกิจท่ามกลางการ แข่งขันอย่างรุนแรงภายใต้เทคโนโลยีที่ทันสมัย และการ สื่อสารที่ไร้พรมแดนเป็นปัจจัยกระตุ้นให้การแข่งขันทวี ความรุนแรง และขยายไปอย่างกว้างขวาง แต่ที่น่าสนใจ

อย่างมากคือ ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งในภูมิภาค เอเชียที่นักลงทุนต่างชาติให้ความสนใจที่จะเข้ามาลงทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ (economic integration) ในทวีปเอเชีย โดยมีวัตถุประสงค์ ในการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจที่เอื้อประโยชน์โดยตรง และโดยอ้อมต่อนักลงทุน อาทิ วัตถุประสงค์เพื่อเพิ่ม ศักยภาพด้านการผลิต วัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างอำนาจ ต่อรองในการเจรจากับประเทศนอกกลุ่ม วัตถุประสงค์ เพื่อปกป้องผลประโยชน์ให้แก่ประเทศในกลุ่ม วัตถุประสงค์เพื่อขยายตลาดทั้งของประเทศในกลุ่มและ ตลาดภูมิภาคให้มีขนาดใหญ่ขึ้น

การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในทวีปเอเชียมีอยู่ หลายกลุ่ม และที่เรากำลังให้ความสำคัญและสร้างความ ตื่นตัวมาในช่วงหลายปีที่ผ่านมา คือ การรวมกลุ่มทาง เศรษฐกิจในเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area-- AFTA) การเตรียมความพร้อมอย่างต่อเนื่องทั้ง ภาครัฐและภาคธุรกิจในการเข้าสู่การเปิดประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียนอย่างเป็นทางการ แม้ว่าเขตการค้าเสรีอาเซียน กลุ่มอาฟตานี้ ได้มีข้อตกลงร่วมกันในการขายสินค้า ระหว่างกันอย่างเสรี โดยไม่รวมสินค้าเกษตร ซึ่งข้อตกลง ดังกล่าวเกิดขึ้นเมื่อปี 2535 จากการประชุมผู้นำอาเซียน อันประกอบด้วยผู้นำอาเซียนของประเทศบรูไน อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์และไทย โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความเจริญเติบโตทางด้าน เศรษฐกิจระหว่างประเทศสมาชิก อย่างไรก็ตามการประชุม สหประชาชาติอาเซียน ครั้งที่ 21 ที่กรุงเทพมหานคร ประเทศ กัมพูชา เมื่อวันที่ 18-20 พฤศจิกายน 2555 ทางผู้นำ ประเทศสมาชิกอาเซียน ได้ตัดสินใจประกาศเลื่อน กำหนดการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนออกไปอีก 12 เดือน ที่จากเดิมต้องเปิด AEC ในวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2558 เลื่อนเป็นวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2558 โดยเลื่อน การเปิด AEC ในครั้งนี้ถือเป็นการเลื่อนเปิดประชาคม เศรษฐกิจอาเซียนหรือ AEC เป็นครั้งที่สองจากสาเหตุ หลัก ๆ คือ ความไม่พร้อมของประเทศสมาชิก ความไม่

พร้อมเนื่องจากประเด็นด้านข้อตกลงและขั้นตอนต่าง ๆ ที่ยังอยู่ระหว่างการหารือร่วมกันของประเทศสมาชิก เช่น เรื่องภาษีอากรสินค้า เรื่องกฎระเบียบว่าด้วยการลงทุน ระหว่างกัน ความไม่พร้อมเนื่องจากความกังวลของผู้นำของบางประเทศที่มีความกังวลว่าการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอาจจะทำให้ประเทศของตนได้รับผลกระทบในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะผลกระทบที่มีลักษณะข้ามชาติ (transnational problem) และความไม่พร้อมเนื่องจากประเทศสมาชิกต้องดำเนินการจัดการในประเด็นที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ให้แล้วเสร็จก่อนเปิด AEC จึงทำให้ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนมีความเห็นร่วมกันในการเลื่อนเปิด AEC และความไม่พร้อมดังกล่าวนี้มีความชัดเจนมากขึ้นเมื่อครั้งการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ 22 เมื่อวันที่ 24-25 เมษายน 2013 (พ.ศ. 2556) ณ กรุงบันดาร์เสรีเบกาวัน ประเทศบรูไน สารระสำคัญหลักของเนื้อหาการประชุมครั้งนี้ ได้แก่ การทบทวนกฎบัตรอาเซียน (AEC Blueprint) การติดตามความคืบหน้าของการจัดตั้งประชาคมอาเซียนปี 2015 การหารือเกี่ยวกับบทบาทของภาคประชาชนในการกำหนดทิศทางการขับเคลื่อนของภูมิภาค และการแสวงหาทางออกเพื่อแก้ไขปัญหาความมั่นคงในระดับภูมิภาคต่าง ๆ เดิมภายใต้ AEC Blueprint เกิดในปี พ.ศ.2550 เป็นการทำความตกลงร่วมกันในการมีกฎบัตรอาเซียน เสมือนเป็นธรรมนูญรองรับการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจร่วมกันบนข้อตกลง AEC Blueprint หรือกฎบัตรอาเซียน ที่จะเปิดประชาคมอาเซียน 10 ประเทศจากกำหนดเดิม ในปี 2563 เลื่อนเป็นปี 2558 ประเทศสมาชิกสมาคมเศรษฐกิจอาเซียนกำหนดข้อตกลง AEC Blueprint เพื่อประสานกลายเป็นหนึ่งเดียว โดยมี 4 เป้าหมาย ได้แก่

1. อาเซียนจะกลายเป็นตลาดร่วมอย่างสมบูรณ์ กล่าวคือ การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน โดยมีองค์ประกอบหลัก 5 ด้าน คือ (1) การเคลื่อนย้ายสินค้าเสรี (ตามกรอบ ASEAN Free Trade Area--AFTA) ได้กำหนดแนวทางในการลดการเก็บภาษีเป็นลำดับตั้งแต่

ปี พ.ศ. 2536 เพื่อให้ภานำเข้าเป็นศูนย์เป็นการลดอุปสรรคในการนำเข้าระหว่างอาเซียนด้วยกัน (2) การเคลื่อนย้ายบริการเสรี ตามกรอบ ASEAN Framework Agreement on Services) ได้กำหนดให้ทำธุรกิจบริการในอาเซียนได้อย่างเสรี(อาเซียนสามารถถือหุ้นได้ถึง 70% ในธุรกิจบริการในอาเซียน) (3) การเคลื่อนย้ายการลงทุนเสรี (ภายใต้ ASEAN Comprehensive Investment Agreement--ACIA) ได้กำหนดให้การลงทุนในอาเซียนทำได้อย่างเสรี เป็นศูนย์กลางการลงทุนทั่วโลก (4) การเคลื่อนย้ายเงินทุนเสรีขึ้น (5) การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี

อย่างไรก็ตามอาเซียนได้กำหนดกลุ่ม

อุตสาหกรรม 12 สาขาซึ่งเป็นอุตสาหกรรมสำคัญลำดับแรกอยู่ภายใต้ตลาดและฐานการผลิตเดียวกันของอาเซียน ได้แก่ เกษตร ประมง ผลิตภัณฑ์ยาง สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม อิเล็กทรอนิกส์ ยานยนต์ การขนส่งทางอากาศ สุขภาพ คอมพิวเตอร์และโทรคมนาคม (e-ASEAN) ท่องเที่ยว และ โลจิสติกส์ รวมถึงความร่วมมือในสาขาอาหาร เกษตรและป่าไม้ (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2555)

2. อาเซียนจะเป็นภูมิภาคที่มีความสามารถในการแข่งขันสูง เนื่องจาก มีนโยบายการแข่งขัน มีการคุ้มครองผู้บริโภค มีสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา มีโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงการขนส่ง มีเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เพื่ออำนวยความสะดวกด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

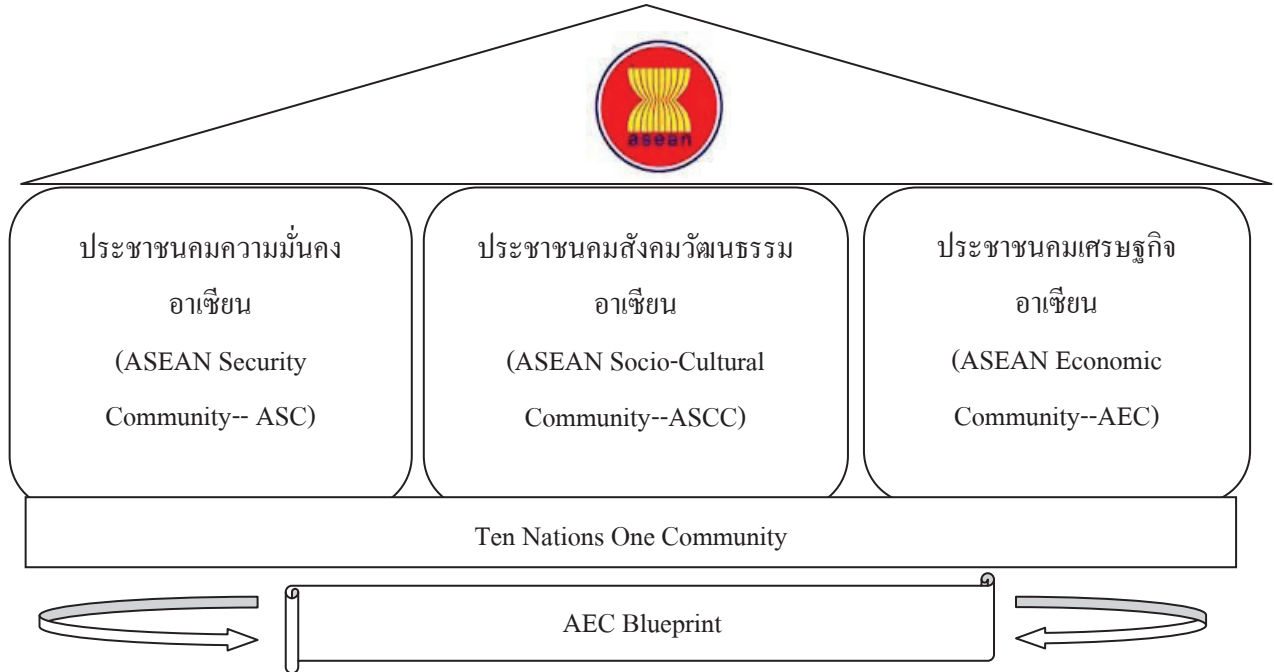
3. อาเซียนจะเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน โดยในการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน เกิดจาก 2 องค์ประกอบ ได้แก่

(1) การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) (2) ความริเริ่มในการรวมกลุ่มอาเซียน (Initiatives for ASEAN Integration--IAI) มีจุดมุ่งหมายในการลดช่องว่างการพัฒนา ในกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และเสริมสร้างการรวมกลุ่มของ

ประเทศสมาชิกอาเซียนทุกประเทศ นั้นคือการพัฒนาทาง เศรษฐกิจจะเข้าสู่ความเท่าเทียม

เชื่อมต่อระหว่างประเทศสมาชิก และในกลุ่มประเทศ สมาชิกอาเซียนมีเครือข่ายกับเศรษฐกิจโลกอย่างมาก

4. อาเซียนจะเป็นภูมิภาคที่มีการบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่มีการ

ภาพ 1 กฎบัตรอาเซียน

ที่มาจาก. นับลอยหลัง AEC 2015 โอกาสที่มาพร้อมกับความเสี่ยง, (2553), โดยฝ่ายวิจัยความเสี่ยงธุรกิจ กลุ่มบริหาร ความเสี่ยง บมจ.กรุงไทย, สารวิจัยธุรกิจ, 14(32), 1-14.

ดังนั้นการทบทวนกฎบัตรอาเซียน จึงเป็นการ ทบทวนถึงความเป็นไปในหลาย ๆ ส่วน ตั้งแต่กรอบ ระยะเวลาเป้าหมายในการเปิด AEC เนื่องจากความ พร้อมและความไม่พร้อมของประเทศสมาชิกอาเซียนที่มี มากน้อยแตกต่างกันตามศักยภาพ ประเทศสมาชิกที่ มีความพร้อมมากกว่าจึงมีการช่วยเหลือประเทศสมาชิก ที่มีความพร้อมน้อยกว่า เพื่อให้สามารถเข้าสู่กรอบเวลา การเปิด AEC ได้ตามกำหนด หากแต่ปัญหาของความ ไม่พร้อมมีหลากหลายประเด็น การเข้าไปช่วยแก้ไข ปัญหาจึงเป็นที่ยากยิ่ง และมีความละเอียดอ่อนอย่าง มาก อย่างไรก็ตามการดำเนินการทบทวนกฎบัตรอาเซียน คาดว่าจะดำเนินการคู่ขนานไปกับการติดตามความ คืบหน้าของการจัดตั้งประชาคมอาเซียนปี 2015 การ

หารือเกี่ยวกับบทบาทของภาคประชาชนในการกำหนด ทิศทางการขับเคลื่อนของภูมิภาค และการแสวงหา ทางออกเพื่อแก้ไขปัญหาความมั่นคงในระดับภูมิภาค ต่าง ๆ และเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2559 ถือเป็นวันแรกที่ ประเทศสมาชิกทุกประเทศเข้าสู่การปฏิบัติตาม ข้อตกลงอย่างเต็มรูปแบบ แม้ว่าโดยนัยสำคัญในการ ปฏิบัติตามข้อตกลงอาจมีทั้งความพร้อมและความไม่ พร้อมของประเทศสมาชิก แต่ประเทศสมาชิกทั้งหลาย ต่างตระหนักดีว่าถึงเวลาแล้วที่ต้องปฏิบัติตามข้อตกลง

ประเทศไทยกับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจ

อาเซียน

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในห้าประเทศที่ได้ร่วมก่อตั้งอาเซียนหรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ภายใต้ปณิญากรุงเทพฯ (Bangkok Declaration) เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 หรือประมาณ 48 ปีที่แล้ว และในปัจจุบันประเทศสมาชิกอาเซียนมีทั้งสิ้น 10 ประเทศ ในห้วงเวลา 48 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยได้มีความพยายามในการพัฒนาและแสดงออกถึงความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคธุรกิจทั้งในประเทศและต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อดำเนินตามข้อตกลงทางการค้าร่วมกันกับมิตรประเทศในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน อาทิ การให้ความสำคัญในการดำเนินนโยบายด้านความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับประเทศสมาชิกอาเซียน การสนับสนุนภาคธุรกิจในประเทศในการพัฒนาขีดความสามารถทางการแข่งขัน การมอบนโยบายในแก่หน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงและโดยอ้อมกับภาคธุรกิจและภาคประชาชนในการสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ภาคธุรกิจและภาคประชาชนในประเด็นการเปิด AEC โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่ภาครัฐให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมและกระตุ้นให้ภาคธุรกิจในกลุ่มธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้พัฒนาศักยภาพให้มีความพร้อมในด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับการเปิด AEC อันเป็นการลดช่องว่างในกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งในช่วงหลาย ๆ ปีที่ผ่านมาภาครัฐของไทยได้มีมาตรการสนับสนุนการส่งออกไปอาเซียนอย่างต่อเนื่อง อาทิ (1) กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศได้เปิด " ศูนย์บริการข้อมูลประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน " หรือ AEC Information Center อย่างเป็นทางการ ด้วยวัตถุประสงค์ในการสร้างความรู้ความเข้าใจและให้บริการข้อมูลที่ถูกต้อง รวมทั้งเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

ความคืบหน้าเกี่ยวกับการเจรจาเพื่อรวมตัวทางเศรษฐกิจสู่ความเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 (2) กรมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ได้จัดตั้งกองทุนเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า (3) สำนักพัฒนาหน่วยบริการอุตสาหกรรม (สพบ.) กระทรวงอุตสาหกรรมทำหน้าที่แจกแจงข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับการเตรียมตัวเตรียมพร้อมของผู้ประกอบการในไทย การเพิ่มจำนวนที่ปรึกษาธุรกิจ เพื่อให้เพียงพอแก่การบริการ เอสเอ็มอีไทย การปรับกลยุทธ์องค์กรเพื่อรองรับ " การแข่งขัน " ได้ในตลาดเออีซี รวมถึงตลาดโลก โดยมีที่ปรึกษาด้านการตลาด การผลิต เทคนิคต่าง ๆ แรงงาน ฯลฯ (2) กรมสรรพากร ได้อาศัยอำนาจตามประมวลรัษฎากรออกกฎหมายเพื่อสนับสนุนส่งเสริมธุรกิจ SMEs เช่น การลดอัตราภาษีเงินได้ การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล การหักจ่ายได้มากกว่าหนึ่งเท่า การหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ถาวรได้ในอัตราเร่ง ทั้งนี้ลักษณะของธุรกิจ SMEs ที่กรมสรรพากรอาศัยอำนาจตามประมวลรัษฎากรเพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี โดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณาเข้าลักษณะใดลักษณะหนึ่งของธุรกิจ โดยลักษณะที่แสดงไว้ในตาราง 1 สามารถพิจารณาให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีเพื่อสนับสนุนส่งเสริมธุรกิจ SMEs แตกต่างกันไป เช่น หากเข้าลักษณะในลำดับที่ 1 จะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิจำนวน 150,000 บาทแรก อย่างไรก็ตามหากธุรกิจเข้าเกณฑ์การพิจารณาหลายลักษณะก็จะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีเพื่อสนับสนุนส่งเสริมธุรกิจ SMEs ได้เพิ่มมากขึ้น

ตาราง 1

ลักษณะของธุรกิจที่จะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีเพื่อสนับสนุนส่งเสริมธุรกิจ SMEs

ลำดับที่	ลักษณะ
1	บริษัทจำกัดหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีทุนจดทะเบียนแล้วในวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชีไม่เกิน 5 ล้านบาท
2	บริษัทจำกัดหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีสินทรัพย์ถาวรไม่รวมที่ดิน ไม่เกิน 200 ล้านบาท และสามารถจ้างแรงงานไม่เกิน 200 คน
3	บริษัทจำกัดหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่นำหลักทรัพย์มาจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ MAI
4	ธุรกิจร่วมทุน (Venture Capital--VC) ที่ถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีสินทรัพย์ถาวรไม่รวมที่ดิน ไม่เกิน 200 ล้านบาท และสามารถจ้างแรงงานไม่เกิน 200 คน
5	กิจการขายสินค้าหรือบริการที่อยู่ในบังคับภาษีมูลค่าเพิ่ม ที่มีรายรับไม่เกิน 1.8 ล้านบาทต่อปี หรือต่อรอบระยะเวลาบัญชี ไม่ต้องจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม

ในส่วนของการผลิตสินค้าและบริการที่ต้องส่งออกไปจำหน่ายยังกลุ่มประเทศอาเซียนนั้น ประเทศไทยมีการกำหนดมาตรฐานการผลิตสินค้าและบริการที่ภาคธุรกิจต้องปฏิบัติตามเพื่อให้เป็นไปตามกรอบกติกาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และต้องเป็นไปตามมาตรฐานที่ยอมรับได้ในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน เพราะสินค้าและบริการดังกล่าวที่จำหน่ายออกไปสู่ผู้บริโภคย่อมสร้างโอกาส ความได้เปรียบทางการแข่งขัน และย่อมมีความเสี่ยงต่อธุรกิจหากเกิดผลกระทบต่อผู้บริโภค ซึ่งโดยส่วนใหญ่ผลกระทบที่เกิดขึ้นจะมาจากปัญหาด้านราคาของสินค้าและบริการ ปัญหาด้านคุณภาพของสินค้าและบริการ ปัญหาด้านการโฆษณาสินค้าและบริการ นอกจากผลกระทบต่อผู้บริโภคแล้ว ยังมีความเสี่ยงอีกหลาย ๆ ปัจจัยที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจ อย่างไรก็ตามปัจจัยเสี่ยงอาจจะสร้างปัญหาที่ให้แก่ธุรกิจจนส่งผลกระทบต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กร

ดังนั้นหากธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่อยู่ระหว่างการตัดสินใจทางธุรกิจ อาทิ การเปิดโครงการใหม่ การยกเลิกสายการผลิต การวิจัยพัฒนาผลิตภัณฑ์ การพัฒนาบุคลากร การลงทุนในกลุ่ม

ประเทศสมาชิกอาเซียนฯ การตัดสินใจทางธุรกิจภายใต้ความไม่แน่นอนของความเสี่ยงและโอกาสที่อาจเกิดขึ้นล้วนต้องมีเม็ดเงินหรือต้นทุนที่ธุรกิจต้องยอมสละไปเพื่อผลตอบแทนที่คาดหวัง โดยมีปลายทางแห่งความสำเร็จในรูปแบบต่าง ๆ ที่ส่งผลให้ธุรกิจอยู่รอดได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

บทบาทของ SMEs ต่อระบบเศรษฐกิจของไทย

SMEs ย่อมาจาก Small and Medium Enterprises คือ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ด้วยความเป็นขนาดกลางและขนาดย่อม ส่งผลให้ SMEs เป็นหน่วยธุรกิจที่มีความคล่องตัวในการดำเนินงาน และยังสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ทั่วไปของประเทศ การใช้เม็ดเงินในการดำเนินธุรกิจไม่มากเท่ากลุ่มวิสาหกิจขนาดใหญ่ ประเทศไทยมีจำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเกือบ 3 ล้านราย โดยรายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี 2557 ของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ได้รายงานจำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 2,763,997 ราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 97.1

ของวิสาหกิจทั้งหมดในประเทศ จำแนกเป็นวิสาหกิจขนาดกลางจำนวน 13,247 ราย และวิสาหกิจขนาดย่อมจำนวน 2,750,750 ราย การกระจายตัวจะอยู่ในกลุ่มภาคการขนส่ง ขยายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ฯ มากที่สุดจำนวน 1,198,062 ราย คิดเป็นร้อยละ 99.30 ของวิสาหกิจรวมภาคการขนส่ง ขยายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ฯทั้งประเทศ รองลงมาคือ ภาคบริการ และภาคการผลิต มีจำนวน 1,075.546 ราย และ 477,142 รายตามลำดับ และจังหวัดกรุงเทพมหานครมีจำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสูงสุด คือ 544,102 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.05 ของ SMEs รวม นอกจากนี้มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ในปี 2556 มีมูลค่า 11,898,710 ล้านบาท โดย GDP ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในปี 2556 มีมูลค่า 4,454,939.6 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 37.4 ของ GDP ของประเทศ ซึ่ง SMEs ขยายตัวร้อยละ 3.8 แม้ว่าการขยายตัวดังกล่าวมีความชะลอลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา แต่ก็ยังคงมีอัตราการขยายตัวสูงกว่าอัตราการขยายตัวของประเทศที่ขยายตัวร้อยละ 2.9 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการขยายตัวของ SMEs เป็นกลไกขับเคลื่อนที่สำคัญในระบบเศรษฐกิจของประเทศ

เมื่อ AEC เข้ามาเต็มรูปแบบ ทำให้ SMEs ของไทยต้องกลับมาวิเคราะห์ตนเองอย่างจริงจังถึงเสียที่ว่าเราพร้อมสำหรับการเข้าสู่ AEC แล้วจริง ๆ แม้ว่าตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาภาครัฐได้มีกระบวนการส่งเสริม

สนับสนุน ผ่านการออกแนวปฏิบัติ นโยบาย แผนยุทธศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อสร้างความพร้อมให้แก่ SMEs เพื่อผลักดันศักยภาพที่มีอยู่ และเติมเต็มศักยภาพที่ขาดแคลนในภาคธุรกิจของไทยก้าวไปสู่ในเวทีอาเซียนได้อย่างเต็มกำลัง

ความหมายของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทยได้กำหนดหรือระบุความหมายของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตามลักษณะธุรกิจ ทั้งนี้ลักษณะธุรกิจ SMEs ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาด พ.ศ. 2543 ได้กำหนดลักษณะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

ความหมายของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทยได้กำหนดหรือระบุความหมายของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตามลักษณะธุรกิจ ทั้งนี้ลักษณะธุรกิจ SMEs ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาด พ.ศ.2543 ได้กำหนดลักษณะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

ตาราง 2

ลักษณะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ประเภทกิจการ	เกณฑ์การพิจารณา	วิสาหกิจขนาดกลาง	วิสาหกิจขนาดย่อม
กิจการผลิตสินค้า	จำนวนการจ้างงาน (คน)	51 – 200 คน	ไม่เกิน 50 คน
	จำนวนสินทรัพย์ถาวร (ล้านบาท)	51 – 200 ล้านบาท	ไม่เกิน 50 ล้านบาท
กิจการค้าส่ง	จำนวนการจ้างงาน (คน)	26-50 คน	ไม่เกิน 25 คน
	จำนวนสินทรัพย์ถาวร (ล้านบาท)	51 – 100 ล้านบาท	ไม่เกิน 50 ล้านบาท
กิจการค้าปลีก	จำนวนการจ้างงาน (คน)	16-30 คน	ไม่เกิน 15 คน
	จำนวนสินทรัพย์ถาวร (ล้านบาท)	31 – 60 ล้านบาท	ไม่เกิน 30 ล้านบาท
กิจการให้บริการ	จำนวนการจ้างงาน (คน)	51-200 คน	ไม่เกิน 50 คน
	จำนวนสินทรัพย์ถาวร (ล้านบาท)	51-200 ล้านบาท	ไม่เกิน 50 ล้านบาท

ทั้งนี้หากในกรณีที่จำนวนการจ้างงานของกิจการและมูลค่าสินทรัพย์ถาวรเข้าเกณฑ์การพิจารณาทั้งสองลักษณะ ให้ถือว่าจำนวนการจ้างงานของกิจการและมูลค่าสินทรัพย์ถาวรเกณฑ์ที่เข้าลักษณะเกณฑ์การพิจารณาที่น้อยกว่าเป็นเกณฑ์ เช่น บริษัท ก เป็นกิจการค้าปลีก มีจำนวนการจ้างแรงงาน 16-30 คน และมีมูลค่าสินทรัพย์ถาวร 30 ล้านบาท เมื่อพิจารณาเกณฑ์ให้ถือว่า บริษัท ก เป็นกิจการค้าปลีก ที่เป็นวิสาหกิจขนาดย่อม

ความหมายของต้นทุน

การระบุหรือกำหนดความหมายหรือคำจำกัดความของคำว่าต้นทุนจะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้ใช้งานหรือผู้บริหารที่เป็นผู้ตัดสินใจ องค์กรใด ผู้บริหารควรมีความเข้าใจความหมายโดยทั่วไปของคำว่า ต้นทุน (Cost) อาทิ สมาคมการบัญชีแห่งอเมริกา (American Accounting Association--AAA) เป็นสมาคมที่ก่อตั้งขึ้นโดยคณาจารย์ทางการบัญชีจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ให้ความหมายของต้นทุนไว้ว่า “Cost is a foregoing measured in monetary terms, incurred or potentially to be incurred to achieve a specific objective” ซึ่ง

หมายถึง การวัดมูลค่าที่เป็นตัวเงินในช่วงเวลาหนึ่งที่ทำให้ได้มาซึ่งสินทรัพย์หรือหนี้สิน อันส่งผลต่อการประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด สถาบันผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งอเมริกา(American Institute of Certified Public Accountants--AICPA) ได้ให้ความหมายว่า “Cost is defined as an exchange price a foregoing, a sacrifice made to secure benefit” ซึ่งหมายถึง การแลกเปลี่ยนมูลค่า การเสียสละ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์

สถาบันทางบัญชีเพื่อการจัดการ (Institute of Management Accounting--IMA) มีความรับผิดชอบโดยตรงต่อการพัฒนาการบัญชีต้นทุนและบัญชีเพื่อการจัดการ ได้ให้ความหมายของต้นทุนว่าต้นทุนคือ The cash or cash equivalent value required to attain an objective such as acquiring the goods and services used, complying with a contract, performing a function, or producing and distributing a product ซึ่งหมายถึงมูลค่าของเงินสดหรือมูลค่าของรายการเทียบเท่าเงินสดที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ เช่น การได้มาของสินค้าและการให้บริการ การก่อหนี้สิน การปฏิบัติงานตามหน้าที่ หรือ การผลิตและการกระจายสินค้า

ซึ่งสามารถนำมาพิจารณาความหมายของต้นทุนในการประกอบธุรกิจได้ดังนี้

1. ต้นทุน หมายถึง สินทรัพย์หรือทรัพยากรที่กิจการต้องสูญเสียไป และหรือหนี้สินที่กิจการได้มา โดยสามารถวัดมูลค่าความสูญเสียสินทรัพย์หรือทรัพยากรหรือหนี้สินในที่ได้มาในของรูปของจำนวนเงินได้อย่างน่าเชื่อถือ ซึ่งการสูญเสียสินทรัพย์หรือทรัพยากรและหรือการได้มาของหนี้สินดังกล่าวนี้ เพื่อให้ได้สิ่งตอบแทนในรูปแบบต่าง ๆ กลับมาสู่กิจการ เช่น หากกิจการต้องจัดหาสินค้า (สินทรัพย์) เข้ามาในกิจการ กิจการอาจชำระค่าสินค้านี้ด้วยเงินสด (สินทรัพย์) หรืออาจชำระค่าสินค้านี้ด้วยตัวเงิน (หนี้สิน) ซึ่งการชำระด้วยตัวเงินดังกล่าวกิจการจะภาระผูกพันในอนาคตที่ต้องจ่ายชำระดอกเบี้ย และไถ่ถอนตัวเงิน ส่วนสินค้าที่จัดหาได้นั้นกิจการสามารถนำไปขาย (ได้ประโยชน์) เพื่อให้กิจการรายได้เข้ามาในกิจการ

2. ต้นทุน หมายถึง โอกาสที่กิจการต้องสูญเสียไปและสามารถวัดมูลค่าความสูญเสียในรูปของจำนวนเงินได้อย่างน่าเชื่อถือ ซึ่งการสูญเสียโอกาสดังกล่าวนั้นเพื่อให้ได้สิ่งตอบแทนในรูปแบบต่าง ๆ กลับมาสู่กิจการ และกิจการสามารถได้ประโยชน์จากสิ่งตอบแทนนั้น ๆ ได้ในอนาคต

ผู้อ่านหลายท่านอาจมีความสงสัยว่า “ต้นทุน” กับ “ค่าใช้จ่าย” มีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร สาขาวิชาบัญชีฯ ได้ให้ความหมายของคำว่า “ค่าใช้จ่าย-Expense” ไว้ในบทที่ 4 หน้าที่ 28 ของกรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน (ปรับปรุง 2558) ประมวลได้ว่า ค่าใช้จ่าย หมายถึง “ผลขาดทุน และค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการดำเนินงานตามปกติของกิจการหรือไม่ก็ได้ ตัวอย่างของค่าใช้จ่ายเกิดจากการดำเนินงานตามปกติ ได้แก่ ต้นทุนขาย ค่าจ้าง และค่าเสื่อมราคา โดยค่าใช้จ่ายมักอยู่ในรูปกระแสออกหรือการเสื่อมค่าของสินทรัพย์ เช่น เงินสดและรายการ

เทียบเท่าเงินสด สินค้าคงเหลือ ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ส่วนค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงานที่ไม่เป็นไปตามปกติ เช่น ผลขาดทุนที่เกิดจากภัยพิบัติ เช่น ไฟไหม้ น้ำท่วม รวมถึงผลขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นด้วย เช่น ผลขาดทุนที่เป็นผลกระทบจากการเพิ่มขึ้นของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ซึ่งเกิดจากการกู้ยืมเงินตราต่างประเทศของกิจการ ผลขาดทุนแสดงถึงการลดลงของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจ จึงมีลักษณะไม่แตกต่างไปจากค่าใช้จ่าย” ดังนั้นกรอบแนวคิดนี้ไม่ถือว่าผลขาดทุนเป็นองค์ประกอบแยกต่างหากจากค่าใช้จ่าย แต่ทุก ๆ กิจการจะต้องแสดงผลขาดทุนที่มีการรับรู้ไว้ในงบกำไรขาดทุนเป็นรายการแยกต่างหากจากค่าใช้จ่าย และแสดงเป็นยอดสุทธิจากรายได้ที่เกี่ยวข้องของกิจการ เนื่องจากข้อมูลดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ

ดังนั้นผลขาดทุนในองค์กรทั้งที่เกิดจากการบริหารกิจกรรมการดำเนินงานปกติ หรือผลขาดทุนจากความเสียหายที่เกิดจากภัยพิบัติ หรือผลขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น ส่งผลให้ผู้บริหารองค์กรต้องคำนึงถึงทรัพยากรที่ได้ลงทุนไปในทุก ๆ เม็ดเงิน เพราะว่า “ค่าใช้จ่าย” หมายถึง ต้นทุนที่ถูกใช้ประโยชน์ไปบางส่วนหรือทั้งหมดในระยะเวลาที่กำหนดไว้ ส่วนคำว่า “ผลขาดทุน” จะหมายถึงส่วนของต้นทุนทั้งหมดสิ้นไป โดยไม่ได้ให้ผลประโยชน์แก่องค์กรอีกต่อไป เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจมากขึ้น ขอยกตัวอย่างเช่น ผู้บริหารของบริษัท ก ตัดสินใจลงทุนซื้อสินค้ามาจำหน่ายจำนวน 1,000 ชิ้น ในราคาชิ้นละ 100 บาท นั่นคือได้ลงทุนไปเป็นเงิน 100,000 บาท โดยสินค้าที่ซื้อมานั้นได้นำไปเก็บไว้ในคลังสินค้า ต่อมา บริษัท ก. ได้จำหน่ายสินค้าไปจำนวน 70 ชิ้น ในราคาชิ้นละ 250 บาท แสดงว่าบริษัท ก มีกำไรขั้นต้น (ราคาขายหักด้วยต้นทุนค่าสินค้าที่ซื้อมาขาย) ชิ้นละ 150 บาท จะเห็นได้ว่าในความเป็นจริงแล้วยังมีค่าใช้จ่ายดำเนินงานอื่นหรือการลงทุนอื่นที่กิจการต้องพิจารณาออกเหนือจาก

ต้นทุนสินค้าที่ซื้อมาขาย เช่น ค่าสาธารณูปโภค ค่าเก็บรักษาสินค้าที่คลังสินค้า เงินเดือนพนักงาน ค่าโฆษณา ค่าขนส่งสินค้า ค่าอบรมพัฒนาพนักงาน ค่าเสื่อมราคา อุปกรณ์สำนักงาน เป็นต้น ดังนั้น ต้นทุนสินค้าที่ซื้อมาขาย หากบวกด้วยค่าใช้จ่ายดำเนินงานดังกล่าวราคาต้นทุนสินค้าที่ขายจาก 70 บาทต่อชิ้นอาจเพิ่มเป็น 190 บาทต่อชิ้น ส่งผลให้กำไรที่ได้รับสุทธิหลังหักค่าใช้จ่ายดำเนินงานเท่ากับ 60 บาทต่อชิ้น นอกจากนี้หากคลังสินค้าเกิดไฟไหม้จนสินค้าเสียหายอีก 30 ชิ้นที่เหลืออยู่ จนไม่สามารถนำออกจำหน่ายได้ แสดงให้เห็นว่าบริษัท ก อาจประสบผลขาดทุนจากการลงทุน อย่างไรก็ตามการดำเนินงานในทุกองค์กร ทุกกลุ่มธุรกิจ จะมีการนำผลการดำเนินงานจริงมาเปรียบเทียบกับแผนงานด้านงบประมาณรายจ่าย ซึ่งสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเปรียบเทียบคือผลต่าง--Variance โดยผลต่างดังกล่าวนี้จะเป็นตัวชี้วัดหนึ่งที่สะท้อนถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของฝ่ายบริหารขององค์กรได้เป็นอย่างดี บางองค์กรนำไปเป็นตัวชี้วัดหนึ่งในการประเมินผลงานของผู้บริหารองค์กร ซึ่งผลการดำเนินงานจริงในด้านรายจ่ายหรือต้นทุนจะสัมพันธ์กันโดยตรงต่อตัวเลขกำไรขององค์กร อันเป็นเป้าหมายหลักขององค์กรที่แสวงหาผลกำไร เพราะผลกำไรขององค์กรจะเป็นสายพานในการหล่อเลี้ยงองค์กรให้คงอยู่ต่อไป

ความหมายของความเสี่ย ประเภทของความเสี่ย

เมื่อกล่าวถึงความเสี่ย ต้องยอมรับว่าเป็นเรื่องปกติที่ใคร ๆ ไม่อยากให้เกิดขึ้น แต่เนื่องด้วยไม่ว่าจะเป็นภาคธุรกิจหรือภาคส่วนอื่นในสังคมไม่สามารถหลีกเลี่ยงผลกระทบภายใต้ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในสถานการณ์ต่างๆได้ หากเพียงแต่ผลกระทบดังกล่าว นั้นจะเกิดมากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายส่วน เช่น การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร และด้านเทคโนโลยีในการตั้งรับ การกำหนดคน โยบาย

หรือมาตรการป้องกันความเสี่ย

จันทนา สาขากร และคณะ (2557) ได้กล่าวถึงความเสี่ยว่าหมายถึง โอกาสที่ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงแตกต่างไปจากผลลัพธ์ที่คาดการณ์ไว้ ความแตกต่างเกิดจากความไม่แน่นอนของปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดความสำเร็จของการดำเนินงานขององค์กร ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งแตกต่างไปจากการคาดการณ์มีโอกาสเกิดขึ้นได้ 2 ลักษณะ คือ (1) ผลกระทบในเชิงลบ-- Negative Effect ทำให้องค์กรไม่บรรลุวัตถุประสงค์ และสร้างความเสียหายให้แก่องค์กร เช่น ยอดขายน้อยกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ เนื่องจากสินค้าที่ผลิตไม่ได้คุณภาพ มีคู่แข่งรายใหม่ลูกค้าไม่พอใจในบริการ พนักงานทุจริต เป็นต้น นี่คืความเสี่ยงทางด้านลบหรือตามความเข้าใจทั่วไป คื ความเสี่ย (2) ผลกระทบในเชิงบวก ทำให้อมูลค่าขององค์กรมีระดับเพิ่มขึ้น เป็นประโยชน์ต่อองค์กร ซึ่งเรียกว่า โอกาส ซึ่งผู้บริหารควรนำไปพิจารณาในการกำหนดกลยุทธ์เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดเหตุการณ์ที่ต้องการ เช่น การผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ การสร้างความพึงพอใจของลูกค้า เป็นต้น

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยซึ่งเป็นหน่วยงานกำกับดูแลองค์กรธุรกิจภาคเอกชนเฉพาะที่จดทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ระบุความหมายของความเสี่ยไว้ในกรอบบริหารความเสี่ยงองค์กร ไว้ว่า ความเสี่ย หมายถึง โอกาส/เหตุการณ์ที่มีความไม่แน่นอน หรือสิ่งที่ทำให้แผนงานหรือการดำเนินการอยู่ ณ ปัจจุบันไม่บรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมายที่กำหนด โดยก่อให้เกิดผลกระทบหรือความเสียหายต่อองค์กรในที่สุด ทั้งในแง่ของผลกระทบที่เป็นตัวเงินได้หรือผลกระทบที่มีต่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงองค์กร

นอกจากนี้ความหมายของความเสี่ยและโอกาสในมุมมองขององค์กรทั่วไป (เมตตา สุวรรณสาร, 2552) คื ความเสี่ย หมายถึง เหตุการณ์/การ

กระทำใด ๆ ที่มีความไม่แน่นอน ซึ่งหากเกิดขึ้นจะมีผลกระทบในเชิงลบต่อวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กร หรือลดโอกาสที่จะบรรลุความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของแผนงาน/โครงการที่จะก้าวเข้าสู่พันธกิจ และวิสัยทัศน์ ที่กำหนดไว้ และโอกาส หมายถึง เหตุการณ์ที่มีความไม่แน่นอน ซึ่งหากเกิดขึ้นจะมีผลกระทบในเชิงบวก ต่อวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กร ซึ่งผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องควรจะได้ทบทวนถึงกลยุทธ์ที่เหมาะสม และแผนงานที่เหมาะสมใหม่ เพื่อสร้างคุณค่าเพิ่มให้กับองค์กร นอกเหนือจากแผนงานและโครงการที่กำหนดไว้แล้ว ส่วนของประเภทของความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จขององค์กรหรือธุรกิจนั้นมีอยู่มากมาย ซึ่งสามารถจัดและจำแนกประเภทความเสี่ยงได้ 3 ประเภท ดังนี้

1. ความเสี่ยงที่เป็นอุปสรรคหรืออันตราย ความเสี่ยงในลักษณะนี้จะมาจากเหตุการณ์เชิงลบหรือเหตุการณ์ไม่ดีหรือไม่พึงประสงค์ และเมื่อเกิดขึ้นแล้ว อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อองค์กร เช่น การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีการผลิต การแข่งขันทางการตลาด

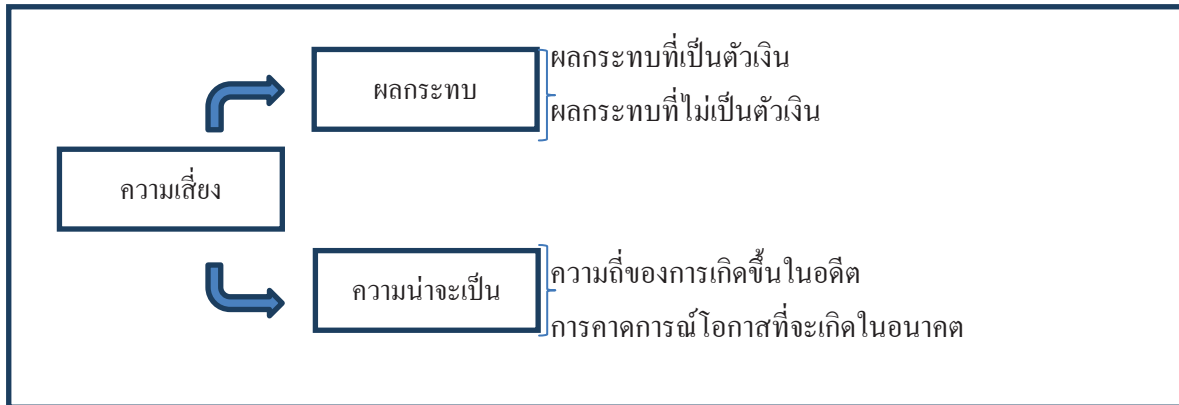
2. ความเสี่ยงที่เป็นความไม่แน่นอน ความเสี่ยงในลักษณะนี้มาจากเหตุการณ์เกิดขึ้นกับองค์กรแล้วผลที่องค์กรได้รับจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นดังกล่าวไม่เป็นไปตามที่คาดการณ์ไว้หรือประมาณการไว้ โดยมีสาเหตุที่แตกต่างกันในขณะ นั้น ๆ เช่น ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นมีเหตุจำเป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้จึงต้องจ่ายค่าใช้จ่ายสูงกว่างบประมาณที่กำหนด

3. ความเสี่ยงที่เป็นโอกาส ความเสี่ยงในลักษณะนี้เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับองค์กรแล้วทำให้องค์กรเสียโอกาสในการแข่งขัน การดำเนินงานและการเพิ่มมูลค่าของผู้มีประโยชน์ร่วมกับองค์กร เช่น การลดค่าใช้จ่ายในการพัฒนาบุคลากรส่งผลในบุคลากรขาดทักษะการปฏิบัติงาน

ดังนั้นผู้บริหาร ผู้ประกอบการหรือตัวองค์กรธุรกิจเอง ควรเข้าใจความหมายและประเภทของความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในกระบวนการดำเนินงานทางธุรกิจ เพราะเหตุการณ์หรือสถานะการณ์บางอย่างอาจมีลักษณะร่วมของความเสี่ยงมากกว่าหนึ่งประเภท ซึ่งแน่นอนว่าการหามาตรการหรือนโยบายหรือแนวทางร่วมกันเพื่อให้การบริหารความเสี่ยงที่ถือเป็นภัยคุกคามต่อความสำเร็จขององค์กรนั้นให้มีขนาดความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้ต่อผลแห่งความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นทั้งในรูปแบบที่วัดค่าความเสียหายได้มูลค่าของเงิน หรือในรูปแบบที่ไม่สามารถวัดได้ด้วยมูลค่าของเงิน แม้ว่าการประกอบธุรกิจการค้าเสรีในปัจจุบันจะมีเครื่องมือป้องกันความเสี่ยงที่นิยมใช้กันในหลายวิธีและที่นิยมใช้กันมากคือ การทำประกันภัยในกรณีต่าง ๆ กันไปตามลักษณะทางธุรกรรมของธุรกิจ เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อความเสียหายต่อองค์กร

นอกจากการทำประกันภัยในกรณีต่าง ๆ กันไปตามลักษณะทางธุรกรรมของธุรกิจแล้ว องค์กรควรมีแนวทางหรือนโยบายในการบริหารความเสี่ยงขององค์กร โดยเฉพาะการบริหารความเสี่ยงที่สัมพันธ์ความอยู่รอดขององค์กร ซึ่งการบริหารความเสี่ยงจะได้ผลดีและสามารถลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้้องค์กรบรรลุเป้าหมายได้คือ ส่วนของการประเมินความเสี่ยง

ผู้อ่านจะเห็นได้ว่าความเสี่ยงเป็นเรื่องที่อาจเกิดขึ้น นั่นคือความเสี่ยงเป็นเรื่องในอนาคต ประกอบด้วย 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยแรกคือความเป็นไปได้ หรือความน่าจะเป็นที่โอกาสจะเกิดเหตุการณ์นั้น ๆ และปัจจัยที่สองคือ ความรุนแรงหรือขนาดของผลกระทบเมื่อเกิดเหตุการณ์นั้น ๆ ไม่ว่าผลกระทบนั้นจะสามารถวัดมูลค่าเป็นตัวเงินได้หรือไม่ก็ตาม ดังนั้นเราสามารถพิจารณาความเสี่ยงได้จากผลกระทบและความน่าจะเป็น ดังภาพ 2

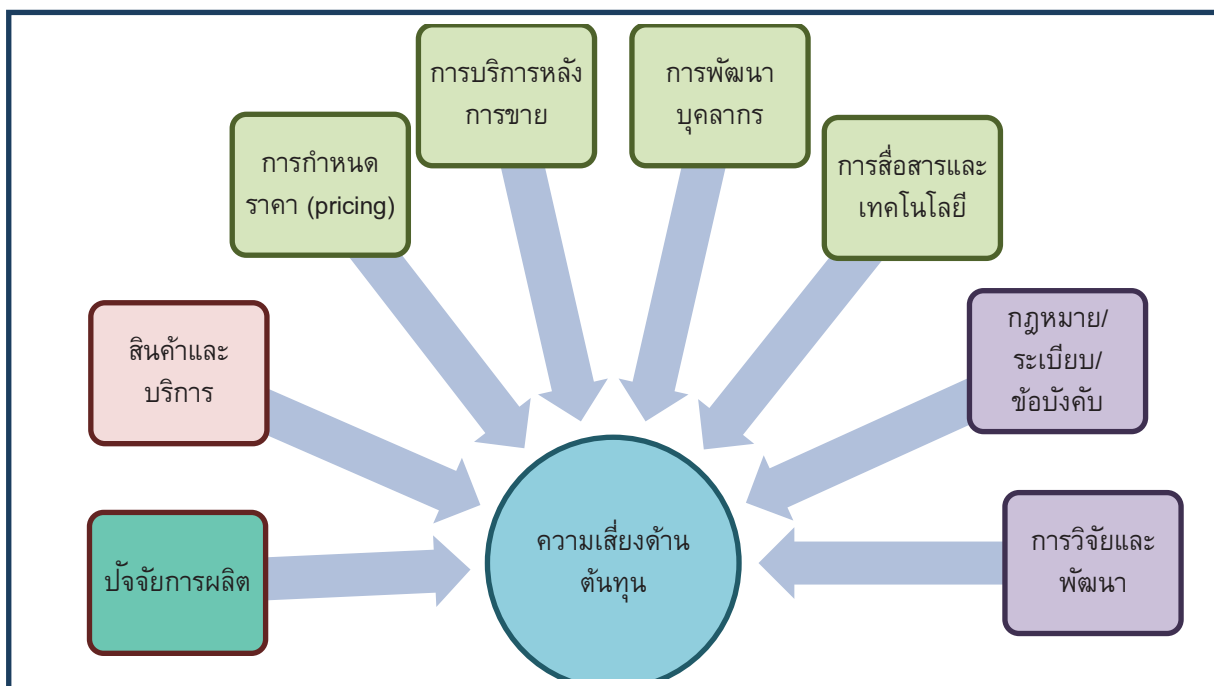
ภาพ 2 ภาพรวมของการบริหารความเสี่ยง

ที่มา จาก. การควบคุมภายในและการตรวจสอบภายใน, (2557), โดยจันทนา สาขากรและคณะ (3-6), กรุงเทพฯ: ทีพีเอ็นเพรส.

ความเสี่ยงด้านต้นทุนในธุรกิจ SMEs

เมื่อท่านผู้อ่านได้ทราบความหมายของต้นทุนและความหมายของความเสี่ยงขององค์กร ประเด็นถัดมาที่ผู้เขียนจะกล่าวถึงคือความเสี่ยงด้านต้นทุนในธุรกิจ หรือเหตุการณ์ /กิจกรรม /การกระทำใด ๆ ที่มีความไม่แน่นอน ซึ่งหากเกิดขึ้นจะมีผลกระทบในเชิงลบต่อวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของธุรกิจ หรือลดโอกาสที่จะบรรลุความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมาย

ทั้งนี้เป้าหมายของธุรกิจคือ กำไร และสิ่งสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อกำไร คือ ต้นทุน แสดงว่า ต้นทุนเป็นความเสี่ยงที่อาจจะทำให้ธุรกิจไม่บรรลุเป้าหมาย ซึ่งปัจจัยที่กระทบต้นทุนมีมากมายขึ้นอยู่กับกิจกรรมการดำเนินงานของธุรกิจนั้น ๆ ผู้เขียนได้สรุปเป็นภาพตัวอย่างกิจกรรมทางธุรกิจที่อาจส่งผลกระทบต่อต้นทุนของธุรกิจ ดังภาพ 3

ภาพ 3 ตัวอย่างกิจกรรมทางธุรกิจที่ส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงด้านต้นทุนของกิจการ

แม้ว่าในช่วงเวลาหลายปีที่ผ่านมา ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนของไทยได้เตรียมตัวรับมือกับการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนในหลายๆ มาตรการผ่านหลากหลายช่องทางก็ตาม แต่ภาครัฐและภาคเอกชนของไทยก็ไม่อาจปฏิเสธถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นต่อเศรษฐกิจของไทย โดยเฉพาะกลุ่มธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทยที่เป็นกลุ่มขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจตั้งแต่ระดับท้องถิ่นถึงระดับประเทศ น่าสนใจที่ว่าธุรกิจ SMEs ของไทยจะต้องแบกรับหรือเผชิญกับความเสี่ยงในยุคการค้าเสรีอาเซียนในประเด็นใดบ้าง คงต้องกล่าวว่าทุกประเด็นทางธุรกิจล้วนแล้วแต่มีความเสี่ยงต่อต้นทุนของกิจการทั้งสิ้นจะมากขึ้นน้อยขึ้นอยู่กับหลายๆ ปัจจัย อาทิ ประเด็นด้านปัจจัยการผลิต โดยเฉพาะปัจจัยการผลิตด้านแรงงานซึ่งเป็นประเด็นหนึ่งที่ภาครัฐและภาคธุรกิจให้ความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องด้วยกรอบของอาเซียนจะมีการเคลื่อนย้ายแรงงาน 2 ประเภทคือการเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดาและการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี ซึ่งการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีในอาเซียน (free flow of skilled labor) เป็นการเคลื่อนย้ายแรงงานที่ได้รับการรับรองคุณสมบัติตามข้อตกลงยอมรับร่วมกันด้านคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพหลัก Mutual Recognition Arrangement--MRA ซึ่งเป็นความตกลงที่ให้ประเทศสมาชิกอาเซียนยอมรับร่วมกันใน 3 เรื่อง คือ คุณสมบัติแรงงานฝีมือ ประสิทธิภาพการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน โดยการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือในขณะนี้ มี 7 กลุ่มวิชาชีพ ได้แก่ แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล วิศวกร สถาปนิก นักสำรวจ นักบัญชี และกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพด้านการท่องเที่ยวและโรงแรม 6 สาขา ได้แก่ แผนกต้อนรับ แผนกแม่บ้าน แผนกอาหาร แผนกอาหารและเครื่องดื่ม แผนกธุรกิจนำเที่ยว แผนกบริหารธุรกิจนำเที่ยว (ศูนย์ข้อมูลข่าวสารอาเซียน กรมประชาสัมพันธ์, 2558) ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อแรงงานไทยในทางบวก คือ เป็นการเพิ่มโอกาสในการพัฒนา

องค์ความรู้ และมาตรฐานฝีมือแรงงานให้เท่าเทียมมาตรฐานสากล ทำให้ผู้ลงทุนต่างชาติโดยเฉพาะจากประเทศสมาชิกอาเซียนเข้ามาแข่งขันและเพิ่มสัดส่วนการลงทุนในประเทศไทยมากขึ้น ในขณะเดียวกันผู้ประกอบการไทยก็สามารถเข้าไปลงทุนและสร้างส่วนแบ่งทางการตลาดในกลุ่มประเทศอาเซียนได้เช่นกัน เกิดการจ้างงานมากขึ้นในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน เป็นการขยายตลาดให้กับแรงงานไทยไปสู่ประเทศอาเซียน ค่าตอบแทนของแรงงานจะเพิ่มสูงขึ้นในกลุ่มแรงงานฝีมือ เนื่องจากการเคลื่อนย้ายแรงงานที่สะดวกขึ้นและเพื่อส่งเสริมและรักษาแรงงานที่มีฝีมือไว้ สามารถช่วยลดปัญหาการขาดแคลนแรงงานได้ เนื่องจากมีแรงงานทดแทนในตำแหน่งที่ขาดแคลนและทำให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านแรงงานของแต่ละประเทศสมาชิกในอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะแรงงานในกลุ่ม SMEs (สศค. วงศ์เกียรติจักร, 2556) เนื่องจากวิสาหกิจเหล่านี้ยังคงขาดแคลนแรงงานทักษะขั้นสูงทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ผลผลิตภาพแรงงานโดยเฉลี่ยยังอยู่ในระดับต่ำ โดยเฉพาะทักษะด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี การใช้ภาษาต่างประเทศ และทักษะทางวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของวิสาหกิจอย่างแท้จริง แต่อย่างไรก็ตามหากประเทศไทยไม่หันมาพัฒนาด้านภาษา หรือได้รับการพัฒนาด้านภาษาที่ไม่เพียงพอ เพื่อเตรียมความพร้อม ย่อมส่งผลให้แรงงานไทยเสียเปรียบด้านภาษาอย่างมากเมื่อเทียบกับแรงงานในกลุ่มประเทศอาเซียนด้วยกัน

นอกเหนือจากความเสียเปรียบด้านภาษาของแรงงานไทยแล้ว ประเทศไทยยังประสบปัญหาอย่างต่อเนื่องในเรื่องปัญหาการข้ามพรมแดน ซึ่งถือเป็นอาชญากรรมข้ามชาติที่ละเมิดกฎหมายและสิทธิมนุษยชนผ่านหลากหลายรูปแบบ เช่น การล่อลวงทางเพศ แรงงานเด็ก แรงงานสตรี แรงงานเถื่อน แรงงานต่างด้าว นับเป็นประเด็นปัญหาที่มีความละเอียดอ่อนสูง

ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการเมืองระหว่างประเทศ และแม้ว่าประเทศไทยได้มีการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์โดยการนำปัญหาการค้ามนุษย์จัดเป็นวาระแห่งชาติที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วนและจริงจังมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 โดยมี พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551--The Anti-Trafficking in Persons Act 2008 และกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (พ.ศ. 2554-2559) ที่ให้ความสำคัญ 5 ด้าน คือ การป้องกัน การดำเนินคดี การคุ้มครองช่วยเหลือ การพัฒนากลไกเชิงนโยบายและการขับเคลื่อน การพัฒนา และการบริหารข้อมูล

กระทรวงการต่างประเทศได้เผยแพร่ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ของกระทรวงการต่างประเทศในไทยกับประเด็นระหว่างประเทศเรื่องการค้ามนุษย์ที่กระทรวงการต่างประเทศของไทยมีการกิจที่เกี่ยวข้องในด้านการให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายชาวไทยในต่างประเทศ และการดำเนินความร่วมมือในประเด็นการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ระหว่างในระดับอาเซียน ดังนี้

1. กลไกในกรอบอาเซียนเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ที่ไทยเป็นภาคี ได้แก่ ASEAN Declaration Against Trafficking in Persons Particularly Women and Children ปี 2557 ซึ่งเน้นการบังคับใช้กฎหมาย การคัดแยกเหยื่อออกจากผู้กระทำผิด และการกำหนดบทลงโทษที่รุนแรงแก่ผู้กระทำผิดฐานค้ามนุษย์ และสนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาของภูมิภาคอาเซียน--The Treaty on Mutual Legal Assistance in Criminal Matters among Like-Minded ASEAN Member Countries ไทยได้ให้สัตยาบันสนธิสัญญาฯ เมื่อ 31 มกราคม 2556 ซึ่งจะช่วยให้สามารถเพิ่มประสิทธิภาพ

ความร่วมมือในการดำเนินคดีค้ามนุษย์ในอาเซียนได้อีกทางหนึ่ง

2. กลไกหลักในกรอบอาเซียนที่กำลังอยู่ในระหว่างการพิจารณาจัดทำ ได้แก่ Regional Plan of Action to Combat Trafficking in Persons ซึ่งไทยและสิงคโปร์ได้เริ่มผลักดันใน การประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนด้านอาชญากรรมข้ามชาติ ครั้งที่ 12 ในเดือนกันยายน 2555 ที่กรุงเทพฯ ให้สอดคล้องและสะท้อนความพยายามระดับภูมิภาคเพื่อสนับสนุนแผนระดับโลก UN Global Plan of Action to Combat Trafficking in Persons และการจัดทำอนุสัญญาอาเซียนว่าด้วยการค้ามนุษย์--ASEAN Convention on Trafficking in Persons)

อย่างไรก็ดีปัญหาด้านภาษานั้นผู้บริหารธุรกิจ SMEs ต้องยอมลงทุน เพื่อพัฒนาแรงงานในด้านนี้ หรือต้องยอมจ้างแรงงานในอัตราที่สูงขึ้นสำหรับแรงงานที่มีความสามารถด้านภาษา รวมถึงต้องตระหนักเรื่องการตัดสินใจจ้างแรงงานที่เข้าข่ายเป็นการค้ามนุษย์ อาจเป็นเพราะภาคธุรกิจยังคงมองถึงผลกำไรของกิจการที่สามารถเพิ่มพูนขึ้นได้โดยการลดค่าใช้จ่าย หรือลดต้นทุนที่ถูกต้องด้านแรงงานเพราะมีความเสี่ยงต่อธุรกิจอย่างมากและอาจส่งผลกระทบต่ออื่น ๆ ตามมา

ประเด็นด้านสินค้าและบริการจะมีประเด็นย่อย ๆ ที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงด้านต้นทุน อาทิ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ในกลุ่มธุรกิจ SMEs นั้นมีความแตกต่างกันมากเมื่อเปรียบเทียบกับองค์กรขนาดใหญ่ในด้าน นโยบาย การบริหาร และ โครงสร้างองค์กร ซึ่งข้อดีคือกลุ่มธุรกิจ SMEs สามารถตัดสินใจที่รวดเร็ว เพราะมีผู้บริหารจำนวนน้อย มีการร่วมมือกันระหว่างฝ่าย และการยอมรับการเปลี่ยนแปลงตามสภาพแวดล้อมของตลาดและเทคโนโลยีได้อย่างรวดเร็ว ส่วนข้อเสียคือ ความไม่มีอิสระในการทำงานของทีมงานเนื่องจากการควบคุมของผู้บริหาร การขาด

ทรัพยากรขององค์กร ได้แก่ จำนวนบุคลากร หรือเงินลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนา (ชลธิศ คาราวงษ์, 2557)

การนำเข้าหรือการได้มาซึ่งสินค้าและหรือบริการ (กรณีเป็นธุรกิจพาณิชย์กรรม) การผลิตสินค้าและหรือบริการ (กรณีเป็นธุรกิจผลิตและจำหน่าย) การเก็บรักษาสินค้าและหรือบริการก่อนการขาย การส่งมอบสินค้าและหรือบริการให้แก่ลูกค้า ตลอดจนการส่งออกสินค้า ซึ่งการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี พ.ศ.2558 มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการส่งออกของประเทศไทย เนื่องจากประเทศไทยเป็นหนึ่งประเทศสมาชิกอาเซียน โดยการทำการค้าระหว่างประเทศภาคีสมาชิก นั้นได้มีการทำความตกลงการค้าสินค้าอาเซียน (ASEAN Trade in Goods Agreement) เรื่องสิทธิพิเศษทางการค้าอาเซียน (ASEAN Preferential Trading Arrangements--PTA) ภายใต้เขตการค้าเสรีอาเซียนที่ตกลงกันระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน ดังนั้นการที่ประเทศสมาชิกได้รับสิทธิพิเศษภายใต้เขตการค้าเสรีอาเซียน จะทำให้รายการสินค้าที่ส่งออกระหว่างประเทศสมาชิกจะได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรคือการลดหรือยกเว้นอากรขาเข้า อันจะเป็นผลประโยชน์ที่จะได้รับเฉพาะประเทศสมาชิก และเพื่อให้มีความมั่นใจว่าผลประโยชน์ที่ได้รับดังกล่าว จะตกอยู่กับสินค้าที่เป็นผลผลิตที่แท้จริงของประเทศผู้รับสิทธิพิเศษที่ส่งออกเท่านั้น ทั้งนี้การรับรองว่าสินค้านั้นๆ จะเป็นผลผลิตที่แท้จริงของประเทศผู้รับสิทธิพิเศษที่ส่งออกหรือไม่นั้นจะดำเนินการตรวจสอบยืนยันสินค้าว่าผลิตถูกต้องตามหลักเกณฑ์ว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าหรือกฎแหล่งกำเนิดสินค้า นิลสุวรรณ ติลาธรรม รองประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ได้อธิบายถึงกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าไว้ กรมศุลกากรมีหน้าที่ตรวจสอบหลักฐานแสดงถิ่นกำเนิดของสินค้านำเข้าระหว่างประเทศสมาชิกได้จัดให้มีการประชุมเพื่อกำหนดทำที่ในการเจรจาเรื่องกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าของการจัดทำข้อตกลงการค้าเสรีทวิภาคีระหว่าง

ประเทศไทยกับประเทศต่าง ๆ สรุปได้ว่า เงื่อนไขสำหรับการเจรจาเรื่องกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าในการจัดทำข้อตกลงการค้าเสรีทวิภาคี โดยใช้เกณฑ์ 3 เกณฑ์ ดังนี้คือ

1. Wholly Obtained--WO สินค้าที่กิจการผลิตขึ้นนั้น ผลิตโดยใช้วัตถุดิบที่เกิดขึ้นภายในประเทศทั้งหมด โดยไม่มีการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศเลย สินค้ากลุ่มนี้ได้แก่ สินค้าเกษตร เช่น ไข่ ไม้ น้ำมันดิบ เป็นต้น

2. Substantial Transformation--ST ซึ่งจะยึดตามหลักเกณฑ์ของ WTO ที่จะประกาศใช้โดยมีการนำเข้าวัตถุดิบมาบางส่วนหรือทั้งหมดเพื่อการผลิตแปรสภาพอย่างพอเพียงจนได้สินค้าส่งออก สินค้ากลุ่มนี้มักเป็นสินค้าอุตสาหกรรมทั่วไป ได้แก่ ขนม อาหาร กระป๋อง กระดาษ หนังสือพิมพ์ โทรศัพท์ รถยนต์ เป็นต้น

3. การคิดสัดส่วน Local Content เป็นเปอร์เซ็นต์ โดยใช้ราคาส่งออก--F.O.B. เป็นฐานการคำนวณ ซึ่งมีหลักอย่างง่าย ๆ คือ การนำราคาวัตถุดิบและค่าการผลิตในประเทศมาคิดเป็นสัดส่วนร้อยละของสินค้าส่งออก เช่น ในเขตการค้าเสรีอาเซียน จะคิดเป็นอย่างน้อย ร้อยละ 40 เรียกว่า Local Content 40% และ ASEAN จะยอมให้ใช้สัดส่วนนำเข้าจากประเทศสมาชิกมาคำนวณรวมเป็น Content เพื่อการส่งออกสินค้ากลับไปได้ด้วย

นั่นคือหากสินค้านั้นๆ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าหรือกฎแหล่งกำเนิดสินค้า จะให้การรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าด้วยการออกหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า เพื่อแสดงว่าสินค้านั้นมีแหล่งกำเนิดในประเทศไทย และผลิตได้ถูกต้องตามกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า นอกจากนี้หนังสือรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าที่ออกให้กับสินค้านั้นๆ จะทำให้สินค้านั้นๆ ได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร คือ นำไปใช้

เพื่อขอยกเว้น หรือลดหย่อนภาษีอากรขาเข้า ได้ต่อเมื่อ
สินค้าจะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. สินค้าจะต้องอยู่ในบัญชีรายการสินค้าที่
ได้รับสิทธิพิเศษฯ ของประเทศผู้ให้สิทธิ
2. สินค้าจะต้องมีคุณสมบัติถูกต้องตามกฎหมายว่า
ด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า หรือหลักเกณฑ์เงื่อนไขการให้
สิทธิพิเศษฯ
3. สินค้าจะต้องส่งโดยตรงจากประเทศที่
ได้รับสิทธิพิเศษฯ ไปยังประเทศผู้ให้สิทธิ
4. มีหนังสือรับรองแหล่งกำเนิดสินค้านำไป
แสดงต่อศุลกากรของประเทศผู้นำเข้า
อย่างไรก็ดีการจะได้รับสิทธิพิเศษดังกล่าวภายใต้กฎ
แหล่งกำเนิดสินค้า ผู้ส่งออกต้อง “พิสูจน์ให้ได้ถึง
แหล่งที่มาและมูลค่าต้นทุนของสินค้า” ตามกฎดังกล่าว
ซึ่งระบบบัญชีต้นทุนเป็นระบบการจัดเก็บข้อมูลและ
สารสนเทศต่างๆ ที่เกี่ยวกับต้นทุนสินค้า ประกอบด้วย
กระบวนการต่าง ๆ (ดวงฉนิ โภมารทัต, 2553, หน้า
75) ซึ่งหนึ่งในกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างมาก
และเป็นกระบวนการแรกของระบบบัญชีต้นทุน คือ
กระบวนการการรวบรวมและสะสม จัดเก็บข้อมูล
ที่เกี่ยวกับต้นทุนและข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงาน
ต่าง ๆ ที่อยู่ในกิจการ ข้อมูลดังกล่าวนี้ประกอบด้วย
ข้อมูลที่เป็นตัวเงิน ได้แก่ มูลค่าต้นทุน มูลค่าวัตถุดิบที่
เบิกใช้ในการผลิต ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่ปรากฏในเอกสาร/
ใบสำคัญ เช่น ใบเสร็จรับเงิน ใบส่งของ ใบกำกับสินค้า
ใบขนสินค้า ใบเบิกวัตถุดิบ ฯลฯ สำหรับข้อมูลที่ไม่
เป็นตัวเงิน ได้แก่ จำนวนหรือปริมาณการผลิต จำนวน
ชั่วโมงแรงงาน จำนวนชั่วโมงเครื่องจักรที่ใช้ในการ
ผลิต จำนวนวัตถุดิบที่เบิกใช้ ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูล
ต้นทุนทั้งประเภทที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน จะทำ
ให้ผู้ส่งออกสามารถพิจารณาความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่อง
ระหว่างข้อมูลต้นทุนทั้ง 2 ประเภท ได้ชัดเจนมากขึ้น

ซึ่งส่งผลให้การคำนวณต้นทุนเข้ากับตัวสินค้ามีความ
ถูกต้องและเหมาะสม ในทางตรงข้ามหากมีปัจจัยหรือ
กระบวนการเก็บข้อมูลทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับต้นทุน
สินค้าผิดพลาด กลาดเคลื่อน ย่อมส่งผลกระทบต่อ
อาทิ ต้นทุนสินค้าต่ำหรือสูงกว่าความเป็นจริง อาจ
ไม่ได้รับสิทธิพิเศษฯ ดังนั้นในฝ่ายบัญชีที่เกี่ยวข้องกับ
ต้นทุนของสินค้าต้องมีระบบการจัดเก็บเอกสาร
ประกอบที่แสดงถึงที่มาของสินค้าหรือวัตถุดิบที่ใช้ใน
การผลิตสินค้าว่าเป็นไปตามเงื่อนไขของกฎ
แหล่งกำเนิดสินค้าหรือไม่ จึงสามารถออกเอกสาร
รับรองถิ่นกำเนิดสินค้าได้ และเมื่อเอกสารรับรองถิ่น
กำเนิดสินค้าได้ สินค้าอาจจะได้รับสิทธิทางภาษีทาง
ได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรภายใต้เขตการค้าเสรี
อาเซียน

สรุป

ธุรกิจอาจต้องกลับมาทบทวนสถานะของ
ตนเอง เพื่อประเมินศักยภาพของตนเองอย่างเร่งด่วน
ว่าเรามีความพร้อมหรือไม่ ต่อการแข่งขันทั้งใน
ประเทศและแข่งขันกับประเทศสมาชิกอาเซียนใน
อนาคต ดังนี้แล้วธุรกิจ SMEs ของไทยจะแข็งแกร่ง
และเต็มเปี่ยมด้วยศักยภาพที่พร้อมรับมือต่อการแข่งขัน
อย่างเต็มรูปแบบภายหลังจากวันที่ 31 ธันวาคม 2558 ได้
มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับหลาย ๆ ปัจจัยทั้งภายในและ
ภายนอก และที่สำคัญของทุก ๆ ปัจจัยล้วนเกิดต้นทุน
และเกิดความเสี่ยง ซึ่งองค์กรเองต้องบริหารหรือการ
จัดการความเสี่ยงโดยเฉพาะอย่างยิ่งความเสี่ยงที่อาจ
กระทบด้านต้นทุนของธุรกิจ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความอยู่
รอดของธุรกิจในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการต่างประเทศ. (2559). *การค้ามนุษย์*. ค้นจาก <http://www.mfa.go.th/main/th/issues/9894-การค้ามนุษย์.html>
- จันทนา สาขากรและคณะ. (2557). *การควบคุมภายในและการตรวจสอบภายใน*. กรุงเทพฯ: ทีพีเอ็น เพรส.
- จินตนา บุญบงการ. (2556). *สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาญชัย คุ่มปัญญา. (2557, กรกฎาคม). ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) 2015 ผันที่ยังไม่เป็นจริง (ตอนแรก). *ไทยโพสต์*, 18(6466).
- ชาญชัย คุ่มปัญญา. (2557, กรกฎาคม). ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) 2015 ผันที่ยังไม่เป็นจริง (ตอนจบ). *ไทยโพสต์*, 18(6473).
- ชนม์ฉัฐชา กังสานสุภพันธ์. (2557). ทนมนุษย์-ปัจจัยเร่งการเป็นผู้ประกอบการระหว่างเทศในยุคการค้าเสรีอาเซียน. *วารสารบริหารธุรกิจ*, 37(142), 1-15.
- ชลธิศ ดาราวงษ์. (2556). การบริหารพนักงานข้ามชาติในยุคการค้าเสรีอาเซียน. *วารสารบริหารธุรกิจ*, 36(138), 28-39.
- ชลธิศ ดาราวงษ์. (2557). การสร้างทีมงานพัฒนาผลิตภัณฑ์สำหรับ SMEs ของไทยเพื่อตอบรับ AEC. *วารสารบริหารธุรกิจ*, 37(141), 22-33.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2558). *กรอบการบริหารความเสี่ยงองค์กร*. ค้นจาก www.set.or.th/th/about/overview/files/Risk_2015_v2.pdf
- ดนูชา คุณพนิชกิจ. (2555). การผลิตแบบลีน: ผลกระทบต่อการบัญชี. *จุฬาลงกรณ์ปริทัศน์*, 34(132), 1-9.
- ดวงมณี โกมารทัต. (2553). *การบัญชีต้นทุน* (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิลสุวรรณ ลิลาธรมิ. (2558). *กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า*. ค้นจาก www.isit.or.th/uploads/Trademeasures/213-file.doc
- ปัทมา ไวทยวงศ์สกุล. (2554). กลยุทธ์การจัดตั้งธุรกิจ SMEs ตามสิทธิประโยชน์ทางภาษีและงบการเงินในแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง. *จุฬาลงกรณ์ปริทัศน์*, 33(129), 55-75.
- ฝ่ายวิจัยความเสี่ยงธุรกิจ กลุ่มบริหารความเสี่ยง บมจ.กรุงไทย. (2553). *นับลอยหลัง AEC 2015 โอกาสที่มาพร้อมกับความเสี่ยง*. *สารวิจัยธุรกิจ*, 14(32), 1-14
- พลากร วิเศษศรี, ปพฤกษ์ อุตสาหะวานิชกิจ และแคทลียา ษาปะวัง. (2556). ผลกระทบของภาวะผู้นำในการปรับเปลี่ยนและความยืดหยุ่นเชิงกลยุทธ์ที่มีต่อความสำเร็จในการบริหารการเปลี่ยนแปลงของธุรกิจ SMEs ในเขตจังหวัดมหาสารคาม ขอนแก่น ร้อยเอ็ดและกาฬสินธุ์. *วารสารการบัญชีและการจัดการ*, 5(2), 42-54.
- เมตตา สุวรรณสาร. (2552). *การจัดการความเสี่ยงขององค์กรทั่วไป*. ค้นจาก www.itgThailand.com
- ยรรยงค์ โตจินดา และอำนาจ ปุญญะสิทธิ์. (2556). *การบริหารความเสี่ยง: วิธีการลดความเสี่ยงและกำจัดความเสี่ยงทั้งองค์กร ภาคปฏิบัติการ*. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น (1997).
- ศิริประภา ศรีวิโรจน์. (2556). การบริหารต้นทุนเชิงกลยุทธ์เพื่อกำไรที่ยั่งยืน. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ฉบับกลุ่มสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 4(2), 26-37
- ศิริลักษณ์ โรจนกิจอำนวย. (2555). AEC 2015: ไทยพร้อมเป็นผู้นำ e-ASEAN หรือยัง. *จุฬาลงกรณ์ปริทัศน์*, 34(133), 94-113.
- ศิลปพร ศรีจันเพชร. (2555). *การวางแผนและการควบคุมทางการบัญชี*. กรุงเทพฯ: ทีพีเอ็น เพรส.

- ศิลาพร ศรีจันทเพชร. (2556). ASEAN Corporate Governance Scorecard: หนึ่งในความพร้อมของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. *วารสารบริหารธุรกิจ*, 36(140), 1-4.
- ศูนย์ข้อมูลข่าวสารอาเซียน กรมประชาสัมพันธ์. (2558). *แรงงานไทยในมิตอาเซียน 2015*. ค้นจาก http://Thailand.prd.go.th/1700/ewt/aseanThai/ewt_news.php?nid=1017&filename=index
- สดดี วงศ์เกียรติจร. (2558). *ประเด็นเร่งด่วนในการพัฒนา ASEAN SMEs*. ค้นจาก <http://www.Thai-aec.com>
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2558). *กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน (ปรับปรุง 2558)*. ค้นจาก <http://www.fap.or.th>
- สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์. (2549). *การบริหาร (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: แมคกรอ-ฮิล.
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2557). *รายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี 2557*. ค้นจาก <http://www.sme.go.th/th/index.php/data-alert/alert/report-smes-year/report-year/report-year-2557>
- หอการค้าและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย. (2558). *คู่มือการเตรียมตัวรับ AEC*. ค้นจาก <http://www.Thaichamber.org/scripts/>
- อัจฉรา จันทร์ฉาย. (2555). *สู่ความเป็นเลิศทางธุรกิจ คู่มือการวางแผนกลยุทธ์และการจัดทำ BSC (พิมพ์ครั้งที่ 13)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

References

- ASEAN Information Center Public Relations Department. (2014). *Thai labor in ASEAN 2015*. Retrieved from http://Thailand.prd.go.th/1700/ewt/aseanThai/ewt_news.php?nid=1017&filename=index (in Thai)
- Aujirapongpan, S. (2006). *Managerial accounting* (2nd ed). Bangkok: McGraw-Hill. (in Thai)
- Boonbongkarn, J. (2013). *Environment of business* (9th ed). Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Business Risk Research Department, Risk Management Group of Krung Thai PLC. (2010). Countdown to AEC 2015 opportunity and risk. *Business Research Digest*, 14(32), 1-14 (in Thai)
- Chandrachai, A. (2012). *To the best of business, an instruction of planning of strategy and balance scorecard* (13th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Darawong, C. (2014). Building new product development teams for Thai SMEs in coping with AEC. *Journal of Business Administration*, 37(141), 22 - 33. (in Thai)
- Darawong, C. (2013). Expatriate management for the era of ASEAN free trade. *Journal of Business Administration*, 36(138), 28-39. (in Thai)
- Khumpanna, C. (2014, July). ASEAN economic community (AEC) 2015 dream not true (chapter the first). *Thaipost*, 18(6466). (in Thai)
- Khumpanna, C. (2014, July). ASEAN economic community (AEC) 2015 dream not true (chapter the end). *Thaipost*, 18(6473). (in Thai)

- Federation of Accounting Professions. (2015). *Conceptual framework for financial reporting (Bound volume 2015)*. Retrieved from <http://www.fap.or.th> (in Thai)
- Komaratat, D. (2010). *Cost Accounting* (13th ed). Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Kungvarnsupphaphan, C. (2014). Human capital-accelerated factors for international entrepreneurship in the ASEAN free trade era. *Journal of Business Administration*, 37(142), 1 -15. (in Thai)
- Kunpanitchakit, D. (2012). Lean manufacturing: Effective for accounting. *Chulalongkorn Business Review*, 34(132), 1-9. (in Thai)
- Leelaramee, N. (2010). *Rules of origin*. Retrieved from www.isit.or.th/uploads/Trademeasures/213-file.doc (inThai)
- Department of Trade Negation. (2015). *Human trafficking*. Retrieved from [http://www.mfa.go.th/main/th/issues/9894-Human Trafficking.html](http://www.mfa.go.th/main/th/issues/9894-Human%20Trafficking.html) (in Thai)
- Office of Small and Medium Enterprises Promotion. (2014). *Situation report for small and medium enterprises in 2014*. Retrieved from <http://www.sme.go.th/th/index.php/data-alert/alert/report-smes-year/report-year/report-year-2557> (in Thai)
- Rojkitumnoua, S. (2012). AEC 2015: Thai go to leader for e-ASEAN. *Chulalongkorn Business Review*, 34(133), 94-113. (in Thai)
- Sakakorn et.al. (2014). *Internal control and internal audit*. Bangkok: Limited Partnership TPN Press. (in Thai)
- Suwanasarn, M. (2009). *Risk management for association*. Retrieved from www.itgThailand.com (in Thai)
- Srijunpetch, S. (2012). *Controllership*. Bangkok: Limited partnership TPN press. (in Thai)
- Srijunpetch, S. (2013). ASEAN corporate governance scorecard: One of preparedness for ASEAN economic community. *Journal of Business Administration*, 36(140), 1-4. (in Thai)
- Sriviroj, S. (2013). Strategic cost management for sustainability profit. *EAU Heritage Journal Social Science and Humanity*, 4(2), 26-37 (in Thai)
- The Stock Exchange of Thailand. (2014). *ERM Framework*. Retrieved from http://www.set.or.th/th/about/overview/files/Risk_2015_v2.pdf (in Thai)
- The Thai Chamber of Commerce Board of Trade of Thailand. *Manual of preparation for AEC*. Retrieved from <http://www.Thaichamber.org/scripts/> (in Thai)
- Tojinda, J. & Punyasit, U. (2013). *Risk management: The methods of risk mitigation and how to get rid of risks in your organization*. Bangkok: Roumsarn (1997). (in Thai)
- Visassri, P., Ussaha, P. & Charpavang, C. (2013). Effects of Thais formational leadership and strategic flexibility on change management success of SMEs business in Mahasarakham, Khonkaen, Roi-Et and Kalasin. *Journal of Accountancy and Management*, 5(2), 42-54. (in Thai)
- Vongkietkajorn, S. (2013). Urgent issues to develop SMEs in ASEAN. *Issues urgent to development for ASEAN SMEs*. Retrieved from <http://www.Thai-aec.com> (in Thai)

Waitaypwongsakul, P. (2011). The strategy of SMEs establishment base on tax benefit right and financial budget in the sufficiency economy concept. *Chulalongkorn Business Review*, 33(129), 55-75. (in Thai)

